

Smysl a jeho možné meze

Chceme-li věcně, tj. „smysluplně“ hovořit o „smyslu“, musíme ustavičně své počínání (zejména však již své myšlení) pečlivě a důkladně reflektovat. Smysl je někdy zřejmý v malém, ale může se ukázat časem jako popřený nebo aspoň oslabený nějakým rozsáhlejší nesmyslem. Na druhé straně se něco může jevit jako nesmysl, ale později se ukáže jako součást nějakého většího smyslu. To předpokládá, abychom vždy uvážili, zda smysl, který nějak chápeme nebo který se nám dokonce docela přesvědčivě jeví jako nepochybný, má oproti svému přímému nebo vzdálenějšímu (širšímu) kontextu meze, anebo zda naopak s tím nějakým širším kontextem, majícím také širší smysl, pevně („smysluplně“) souvisí. – Je tu ovšem ještě další důležitý bod: tzo, zda něco má nebo nemá smysl, nemůžeme interpretovat „metafyzicky“, tj. nemůžeme smysl hledat jako něco, co „nepomíjí“, tj. co zůstává jakoby bez konce, i když končí to, čemu nějaký (omezený nebo širší) smysl přisuzujeme. Jde totiž o to, že „bez konce“ není v tomto světě nic (ani svět sám, jak mám za to). Přesto se můžeme dotazovat, jaký smysl má to, že svět (a vůbec „něco“) „jest“, když i eventuelně smysluplný svět rovněž pomíjí – a ovšem, také, jaký smysl má nebo může mít tato otázka. Může mít svět, který má počátek i konec, tj. který nějak vznikl a nějak zanikne, pomine, ještě také sám jako „celek“ (či spíše „úhrn“, hromada“?) „smysl“, nemá-li už žádný širší kontext, v jeho rámci by takový smysl mohl mít? Pokud přijmeme (akceptujeme) myšlenku „světa nepředmětnosti“, museli bychom se ovšem obrátit tímto směrem: má-li mít svět konkrétních (konkrescentních) skutečností, prostě tzv. „reálný“ svět, svůj smysl v rámci nějakého širšího kontextu, pak to může být pouze kontext nepředmětný, tedy nejsoucí, přesněji: ještě nejsoucí, ergo z budoucnosti ještě teprve přicházející. To sice na jedné straně řeší otázku možnosti nějakého širšího smyslu, ale zároveň spolu přináší nový problém, zda tento ještě nejsoucí smysl vůbec může najít způsob, jak být „uskutečněn“, „realizován“, když onen aktuálně skutečný (tedy již uskutečněný), ale pomíjející resp. pominuvší svět končí nebo již skončil.

(Písek, 131025-1.)